

# תוכן עניינים

11.....	הקדמה.....
13.....	ראשית דבר.....
17.....	חלק א: מהותו של הסעד העצמי החוזי ומקומו במשפט הנוהג.....
17.....	1. מהו "סעד עצמי" חוזי?.....
	2. הגישה המצמצמת "המסורתית" של מערכת המשפט כלפי עיצוב סעדים חוזיים.....
25.....	על ידי הצדדים לחוזה.....
32.....	3. הגישה הדר-ערכית של מערכת המשפט לסעד העצמי החוזי.....
32.....	א. התפתחות הסעד העצמי החוזי – סקירה היסטורית.....
32.....	1. מצב "הטבע" או המצב "הטבעי".....
35.....	2. המשפט היווני.....
36.....	3. המשפט הרומי.....
37.....	4. המשפט המקובל האנגלי.....
39.....	5. עמדתו של המשפט העברי בסוגיית עשיית הדין העצמי.....
42.....	6. סיכום ביניים – התפתחות הסעד העצמי לאורך ההיסטוריה.....
	ב. הגישה הדר-ערכית של המשפט המודרני לסעד העצמי החוזי – סקירה.....
43.....	השוואתית של הדין.....
68.....	4. סיכום ביניים – עמדתו של הדין המודרני כלפי הסעד העצמי החוזי.....
71.....	חלק ב: מהותו של הסעד העצמי החוזי ומקומו במשפט הנוהג.....
71.....	1. ההצדקות המרכזיות לשימוש בסעד העצמי החוזי.....
80.....	2. השתקפותם של ערכים חוזיים בדין המהותי ובדיני התרופות.....
87.....	3. סולידריות חוזית.....
	א. תאוריות ליברטריאניות וליברליות, המבססות את מוסד החוזה על ערכים של אוטונומיה, כיבוד הבטחות וזכויות.....
89.....	93.....
	ב. תאוריות "חברתיות-בינאישיות".....
104.....	ג. התפיסה הכלכלית של מוסד החוזה.....
106.....	ד. הגישה המוצעת – סולידריות "מאוזנת".....
112.....	ה. עמדת המשפט הישראלי.....
119.....	ו. סולידריות בחוזים ארוכי טווח ובחוזי עסקה.....

## סעדים עצמיים חוזיים

- חלק ג: היתרונות הנובעים מהשימוש בסעד העצמי החוזי..... 125
1. חיסכון בעלויות..... 125
  - א. עלויות ישירות הכרוכות בהליך שיפוטי..... 126
  - ב. עלויות חוסר הוודאות לטווח הקצר..... 127
  - ג. עלויות ליחסי הצדדים..... 131
  - ד. חסכון בעלויות חברתיות..... 132
  - ה. דרכים חלופיות להתמודדות עם בעיית העלויות הכרוכות בהליך השיפוטי..... 134
1. היקף החיסכון בעלויות..... 135
  2. הרחבת טווח האפשרויות לקבלת סעד בגין הפרת חוזה..... 136
  3. רגישות לנסיבות מערכת היחסים המיוחדת שבין הצדדים..... 141
  4. הגברת האפקטיביות של הסעד החוזי..... 146
  5. חיזוק האמון במערכת האכיפה הציבורית..... 149
- חלק ד: תרומתם של הסעדים העצמיים להידוק הסולידריות החוזית..... 157
1. החיסכון בעלויות בעת השימוש במנגנוני סעד עצמי חוזי..... 158
  - א. חיסכון בעלויות ראשוניות ככלי להשגת סולידריות במובן הצר..... 158
  - ב. סעד עצמי כמנגנון איתות וסינון המעיד על כוונה לפעול באופן סולידרי
- בתקופת החוזה (signaling and screening)..... 161
2. הפחתת התלות בצד שלישי..... 166
  - 2.1 סעדים עצמיים בהסכמי זיכיון..... 168
  - א. פגיעה במוניטין כסעד עצמי..... 172
  - ב. סעד עצמי של סיום ההסכם – זכות "יציאה" רחבה..... 177
  - ג. הרחבת היעילות של זכות היציאה..... 179
  - 2.2 סעדים עצמיים בהסכמי מימון..... 180
  - א. סעד עצמי של פגיעה במוניטין..... 183
  - ב. סעד עצמי של יציאה..... 184
  - ג. בטחונות במימוש עצמי..... 186
  - 2.3 סעדים עצמיים בחוזים הכוללים השקעה מיוחדת חד-צדדית..... 189
  - א. סעדי המוניטין וזכות היציאה..... 192
  - ב. מנגנון של "שבוי כלכלי"..... 194
  - 2.4 חלוקת סיכונים והתאמת החוזה לנסיבות משתנות..... 198
  - א. חלוקת הסיכונים בין הצדדים לחוזה..... 198
  - ב. התאמת החוזה לנסיבות משתנות בלתי צפויות..... 205
  - ג. סעד עצמי של פגיעה במוניטין ואסטרטגיות מתחום תורת המשחקים..... 212
  - ד. סעד עצמי של "שבוי כלכלי"..... 215

## תוכן עניינים

- ה. התחייבות שלא להתאים את החוזה ..... 218
- ו. סיכום ביניים ..... 220
3. שימור יחסי הצדדים והפחתת הפגיעה בהם ..... 222
- א. עידוד הידברות במצב של מחלוקת וספק על אודות הביצוע החוזי ..... 222
- ב. שיתוף ברווחים שנוצרו כתוצאה מהפרה יעילה ..... 226
- חלק ה: מגבלות קוגנטיביות ושיקולים בלתי רציונליים בתכנון סעדים עצמיים**
- ובמימושם ..... 235
1. רציונליות מוגבלת ..... 236
- א. קושי באיסוף מידע ..... 236
- ב. כשלים קוגניטיביים בעיבוד המידע ובקבלת החלטות ..... 239
- ג. כשלים באומדן הסיכונים והעדפות ביחס לסיכון ..... 242
2. השפעות מזג ..... 244
3. אתיקות לוקיאניות של הוגנות ..... 247
4. תגובת המשפט לסטייה מהתנהגות רציונלית: פטרנליזם? ..... 251
- א. כשלים קוגניטיביים כהצדקה להגבלות פטרנליסטיות על השימוש בסעד עצמי ..... 251
- ב. פטרנליזם כופה ..... 256
- ג. פטרנליזם משמר בחירה ..... 264
- חלק ו: חשש מפני שימוש לרעה במנגנוני הסעד העצמי** ..... 273
1. התנהגות בלתי ראויה בעת מימושו העצמי של הסעד ..... 273
2. מקרים של א-סימטריה בפיתוי לנהוג באופן אופורטוניסטי ..... 278
3. מקרים שבהם עיצובו הייחודי של הסעד העצמי החוזי מספק לשני הצדדים תמריץ להתנהגות סולידרית ..... 281
4. שימוש בכללים משפטיים המרתיעים מפני מימוש אופורטוניסטי ..... 285
- א. חובות תום לב בהפעלת הזכות למימוש סעד עצמי ..... 286
- ב. פיצויים עונשיים ..... 288
- ג. המודל האינטגרטיבי ..... 297
- חלק ז: עיצוב פרוצדורלי של מנגנוני הסעד העצמי החוזי** ..... 303
1. חובת גילוי מודגשת ביחס לקיום סעד עצמי חוזי ..... 304
2. קביעת תקופות השהיה וצינון ..... 308
3. חובת מתן הודעה על כוונה לממש סעד עצמי חוזי ..... 310
4. חובה לממש את הסעד העצמי תוך זמן סביר ..... 313
5. איסור על הפרת הסדר הציבורי ..... 314

## סעדים עצמיים חוזיים

6. הגבלת הפגיעה בכבודו של החייב ושמירה על פרטיותו..... 320
7. שימוע מזורז לאחר תפיסה ובטרם מימוש הסעד העצמי..... 323
8. כללים פרוצדורליים שנועדו לשמור על האינטרס של החייב בעת מימוש סעד עצמי בעל אופי בטוחתי..... 325
- חלק ח: החשש מפני עשיית דין עצמי – תפיסה ביקורתית..... 333
1. פגיעה בזכויות יסוד של הפרט..... 333
- א. הליך נאות כמנגנון הגנה מפני הפעלת כוח ריכוזי שרירותי..... 335
- ב. הליך נאות כאמצעי בקרה למניעת נזק כתוצאה ממימוש אסטרטגי או מוטעה של סעד עצמי..... 343
- ג. הליך נאות וזכות ההשתתפות של הפרט..... 349
- ד. הגנה על זכויות באמצעות כללי קניין ולא באמצעות כללי אחריות..... 354
2. חשש מפני אלימות, כאוס ופגיעה בצדדים שלישיים..... 356
- א. החשש מפני אלימות ופגיעה בשלום הציבור..... 356
- ב. החשש מכאוס ומפגיעה בערכי הדין המהותי..... 361
- ג. פגיעה באינטרסים של צדדים שלישיים..... 366
3. תאורית הסולידריות למול תפיסת הניכור ההובסיאני..... 372
4. הפרטת מערכת המשפט..... 375
- חלק ט: מתאוריה למעשה..... 385
- מפתחות..... 391
- מפתח חקיקה..... 393
- מפתח פסיקה..... 405
- מפתח ספרים..... 421
- מפתח מאמרים..... 431
- מפתח מקורות המשפט העברי..... 469
- מפתח עניינים..... 471